

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни
«Розробка і контроль за виконанням контрактів»

Харків 2016

Укладачі: Попкова К.О.

Кафедра міжнародної економіки

Навчальна дисципліна „Розробка і контроль за виконанням контрактів ” належить до навчальних вибіркових дисциплін з циклу вільного вибору студентів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є: формування у майбутніх економістів системи знань з проблем укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система управлінських методів та інструментів контролю за виконанням контрактів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: вивченні сутності, змісту і масштабів міжнародних економічних контрактів, специфіки розроблення та реалізації контрактів у міжнародному середовищі, механізмів функціонування, особливостей взаємодії організацій у міжнародному середовищі.

По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- сутність та структуру, закони та закономірності укладання міжнародних контрактів;
- середовище міжнародної діяльності підприємств;
- особливості управління розробкою контрактів та моніторингу за їх виконанням;
- етапи процесу розробки міжнародних контрактів;

вміти:

- творчо аналізувати діяльність сучасних організацій-партнерів у міжнародному середовищі;
- застосовувати критерії відбору партнерів у міжнародному середовищі;
- створювати систему планування, контролю і регулювання фінансових операцій при виконанні зобов'язання по контракту.

Вивчення дисципліни „Розробка і контроль за виконанням контрактів” здійснюється шляхом проведення лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Самостійна роботи поза університетом складається з вивчення літературних джерел, матеріалу лекцій та практичних занять, виконання індивідуальних практичних завдань.

Форми контролю самостійної роботи студентів: систематична перевірка виконання завдань на практичних заняттях, опитування під час лекцій, практичних занять, проведення тестових модульних контролів за питаннями, що відносяться до самостійного вивчення.

Міждисциплінарні зв'язки: Опанування дисципліни опирається на базу знань з таких дисциплін: «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств», «Економічна географія», «Міжнародна економіка», «Транснаціональні корпорації».

Практичне заняття №1

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ, СУБ'ЄКТИ

Мета заняття: засвоєння базисних положень дисципліни “Розробка і контроль за виконанням контрактів”, ознайомлення з сутністю, економічною основою, суб'єктами, передумовами та особливостями розвитку міжнародних контрактів на сучасному етапі, а також її ролі в процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.

Основні терміни аналітично-практичного блоку

Міжнародна економіка	– International economics
Світовий ринок	– World market
Світове господарство	– World economy
Сукупний попит	– Aggregate demand (AD)
Сукупна пропозиція	– Aggregate supply (AS)
Міжнародний поділ праці	– International division of Labour
Міжнародна кооперація праці	– International cooperation of Labour
Міжнародна торгівля	– International trade
Експорт	– Export
Імпорт	– Import

Завдання 1.1

Згідно з індивідуальним завданням визначте обсяг рівноважної пропозиції у вітчизняному реальному секторі економіки та чистий експорт з реального сектору, якщо відомо, що:

1) дохід реального сектору складає $31,5 + 2 \cdot (i + j)$ млрд. грн., а сума видатків на споживання вітчизняними споживачами іноземних благ становить $2 + 2 \cdot i$ млрд. грн.;

2) сума видатків на споживання вітчизняними споживачами національних благ становить $20 + 3 \cdot (i + j)$ млрд. грн.;

3) сумарна пропозиція вітчизняних благ за кордон становить $2,5 + 2 \cdot j$ млрд. грн.;

4) обсяги інвестиційних видатків на національні блага, що споживаються національними виробниками – $12 + 2 \cdot i$ млрд. грн.;

5) обсяги інвестиційних видатків на іноземні блага, що споживаються національними виробниками – $1,5 + 0,5 \cdot j$ млрд. грн.;

е) обсяги інвестиційних видатків на виробництво вітчизняних благ, що пропонуються за кордон – $0,5$ млрд. грн.

Індивідуальний варіант завдання прийняти згідно з порядковим номером студента в списку академічної групи (i – передостання цифра порядкового номеру, j – остання цифра порядкового номеру).

Порядок виконання завдання

1. Рівноважна пропозиція реального сектора економіки дорівнює сумі споживчих та інвестиційних благ національного виробництва

$$AS' = Cust_i + Inv_i \quad (1.1)$$

2. Чистий експорт складає різницю між експортованими та імпортованими споживчими й інвестиційними благами

$$NX = (Cust_{ex} - Cust_{im}) + (Inv_{ex} - Inv_{im}) \quad (1.2)$$

3. Висновок щодо необхідності залучення коштів в разі нестачі внутрішніх заощаджень в реальному секторі економіки робиться на основі порівняння доходів реального сектору та його рівноважної пропозиції з урахуванням розміру чистого експорту.

Питання для самоконтролю

1. Чи охоплює поняття «міжнародна економіка» внутрішній і зовнішній сегменти реального сектору національної економіки?

2. У якому функціональному співвідношенні перебуває сучасне світове господарство і світовий ринок?

3. Охарактеризуйте сучасне середовище діяльності суб'єктів МЕДУ?

Література: [1,3,6].

Практичне заняття №2

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ МІЖНАРОДНИХ КОНТРАКТІВ. УМОВИ ІНКОТЕРМС

Мета заняття: формування практичних навичок розрахунку імпоротної ціни контракту; ознайомлення з правилами укладання зовнішньоекономічних угод та умов Інкотермс.

Основні терміни аналітично-практичного блоку

Міжнародні товарні угоди	–	International commodity agreements
Міжнародна торгівля	–	International trade
Світовий ринок	–	World market
Світова ціна	–	World price
Товар	–	Commodity good
Експорт	–	Export
Імпорт	–	Import
Торговельне сальдо	–	Trade balance
Торговельний оборот	–	Trade turnover
Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів	–	International Commercial Terms

Завдання 2.1

Ви – менеджер з організації міжнародних зв'язків.

Ваше підприємство уклало контракт з угорською фармацевтичною фірмою про експортування в Україну фармацевтичних препаратів на умовах поставки (EXW) «Франко-підприємство».

Вам як менеджеру згідно з індивідуальним варіантом (Додаток 1) необхідно розрахувати імпорتنу ціну контракту на умовах поставки Інкотермс «Франко-підприємство» (EXW), та загальну імпорتنу ціну.

За результатами розрахунків прийняти управлінське рішення.

Порядок виконання завдання

1. Загальна вартість товару

$$C_{omn} = C_{od} \cdot Q_m, \quad (2.1)$$

де C_{od} – ціна одиниці товару;

Q_m – загальна кількість товару.

2. Ціна товару на умовах EXW

$$C_{EXW} = C_{omn} \cdot \frac{100}{100}. \quad (2.2)$$

3. Експортне мито (M_e), митні збори (M_z), витрати на експедирування ($C_{ек}$), транспортне страхування ($C_{ст}$), вартість транспортування ($C_{тр}$) та зберігання товару на складі ($C_{зб}$)

$$M_e(M_z; C_{ек}; C_{ст}; C_{тр}; C_{зб}) = C_{omn} \cdot \frac{S_e(S_{ек}; S_{стп}; S_{тр}; S_{зб})}{100}, \quad (2.3)$$

де $S_e(S_{ек}; S_{стп}; S_{тр}; S_{зб})$ – відповідно ставки експортного мита, митних зборів, витрат на експедирування товару, транспортного страхування, транспортування та зберігання товару на складі, %.

4. Митна вартість товарів (B) без урахування витрат, зборів та ставок

$$B = C_{omn} + C_{mp} + C_{cmp} . \quad (2.4)$$

5. Ввізне мито

$$M_e = \frac{B \cdot S_m}{100} , \quad (2.5)$$

де S_m – ставка ввізного мита, %.

6. Сума акцизного збору

$$A_z = \frac{(B + M_z + M_e) \cdot S_a}{100} , \quad (2.6)$$

де B – митна вартість товару;

M_z – митні збори;

M_e – ввізне мито;

S_a – ставка акцизного збору, %.

7. Загальна митна вартість товару

$$B_{zag} = B + M_e + A_z + M_z , \quad (2.7)$$

де B – митна вартість товару;

M_e – ввізне мито;

A_z – акцизний збір;

M_z – митні збори.

8. Податок на додану вартість

$$ПДВ = \frac{B_{zag} \cdot S_{ПДВ}}{100} , \quad (2.8)$$

де B_{zag} – загальна митна вартість товару;

$S_{пов}$ – ставка податку на додану вартість (20%).

9. Загальна сума митних зборів, ввізного мита та податку на додану вартість

$$M_{заг} = M_з + M_е + П_{дв} . \quad (2.9)$$

10. Вартість товару на умовах EXW

$$Ц_{EXW} = Ц_{опт} + C_{зб} , \quad (2.10)$$

де $Ц_{опт}$ – оптова ціна товару;

$C_{зб}$ – вартість зберігання товару на складі.

11. Імпортна ціна товару

$$Ц_{ін}^{EXW} = Ц_{EXW} + M_е + C_{ек} + C_{стп} + C_{тп} + M_{заг} , \quad (2.11)$$

де $Ц_{EXW}$ – вартість товару на умовах EXW;

$M_е$ – експортне мито;

$C_{ек}$ – витрати на експедирування;

$C_{стп}$ – витрати на транспортне страхування;

$C_{тп}$ – витрати на транспортування товару;

$M_{заг}$ – загальна сума митних зборів та податку на додану вартість.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні ознаки та функції зовнішньоекономічного контракту.

2. Визначіть обов'язкові елементи зовнішньоекономічного контракту та вкажіть їх місце в загальній структурі договору.

3. Назвіть групи Інкотермс та охарактеризуйте їх природу.

Література: [5,6,9,10]

Практичне заняття №3

УЧАСТЬ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА ОБ'ЄДНАННЯХ

Мета заняття: ознайомлення з передумовами інтеграційних процесів в сучасній світовій економіці, етапами, рівнями, формами і механізмами міжнародної економічної інтеграції; аналіз діяльності міжнародних економічних організацій та встановлення напрямків міжнародного співробітництва України.

Основні терміни аналітично-практичного блоку

Європейський економічний простір	–	European economic space
Європейський союз	–	European union
Організація об'єднаних націй	–	United Nations Organization
Світова організація торгівлі	–	World trading organization
Співдружність незалежних держав	–	Commonwealth of Independent States

План семінару

1. Поняття „міжнародні економічні організації” та їхня роль в системі міжнародних економічних відносин як проявлення тенденції багатостороннього співробітництва.
2. Економічна діяльність ООН, її рівні.
3. Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються.
4. Міждержавні загальноекономічні і політичні організації країн, що розвиваються.
5. Проблеми розвитку економічної інтеграції в східноєвропейських країнах.
6. Міждержавні галузеві організації. Міжнародні об'єднання підприємців.
7. Україна і міжнародні економічні організації.

Проблеми до дискусії

1. Україна між Сходом і Заходом: перспективи міжнародної економічної інтеграції.
2. У чому проявляється вплив ЄС на трансформаційні процеси у східноєвропейських країнах?

Питання для самоконтролю

1. Які особливості єдиного внутрішнього ринку ЄС та механізму його регулювання?
 2. Членом яких економічних угруповань є Україна?
- Література:[1,3,4,6,8]

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ
з дисципліни „Розробка і контроль за виконанням
контрактів ”

1. Міжнародна економічна діяльність: сутність, особливості та суб'єкти.
2. Інтернаціональне співробітництво: форми та рівні.
3. Сутність та структура міжнародних контрактів.
4. Україна в товарообмінних операціях.
5. Міжнародний контракт.
6. Інкотермс – інструмент міжнародної торгівлі.
7. Міжнародна торгівля послугами: критерії та українська специфіка.
8. Послуги посередників у міжнародній торгівлі.
9. Сутність та структура міжнародних контрактів.
10. Лізинг та інші орендні операції в міжнародному співробітництві.
11. Міжнародні транспортні послуги.
12. Міжнародний туризм: контракти на співпрацю.
13. Типи та види зовнішньоекономічних контрактів.
14. Підготовка до укладання контрактів.
15. Формування ціни контракту.
16. Умови поставки товару.
17. Оцінка якості товару.
18. Інкотермс – інструмент міжнародної торгівлі.
19. Особливості цінової політики при складанні контракту.
20. Форс-мажорні обставини.
21. Міжнародна торгівля послугами: критерії та українська специфіка.
22. Умови складання міжнародних контрактів.
23. Преамбула міжнародних контрактів.
24. Юридичні особливості складання міжнародних контрактів.
25. Форми розрахунків міжнародних контрактів.
26. Валютна політика при складанні контрактів з іноземними партнерами.
27. Пошук іноземних партнерів.

28. Сутність та структура міжнародних контрактів.
29. Підготовка до укладання контрактів.
30. Валютні ризики міжнародних контрактів.

ПЕРЕЛІК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власюк В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник / За ред. І.В. Багрової. - Київ: «Центр навчальної літератури», 2014. - 384 с.
2. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник / Под ред. Л.Е. Стровского. – М.: ЮНИТИ, 2009. - 823с.
3. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М., Циганкова Т.М. Міжнародна економіка: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2009. – 73с.
4. Міжнародна економіка: Навч. посіб. за ред. Ю.Г. Козака, В.М. Новацького. – К.: Центр навчальної літератури: АртЕк, 2012.
5. Новицкий Е.В. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг. – К.: Либра, 2004. – 191с.
6. Новіцький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. – К.: КНЕУ, 2013.
7. Пугель Т., Линдерт П. Международная экономика. – М., 2013.
8. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: Навч. посіб.: У 2 кн. – К.: Таксон, 2010.
9. Савельев Е.В. Міжнародна економіка: теорія міжнародної торгівлі і фінансів: Підручник. – Тернопіль: Екон. думка, 2001. – 504с.
10. Циганкова Т.М., Петрашко Л.П., Кальченко Т.В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2011. – 488с.

Додаткова література

1. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” // Відомості ВР України. – 1991. - №29. – С.337. (www.rada.ua).
2. Закон України „Про міжнародний комерційний арбітраж” / www.rada.ua
3. Авдокушин Е.Ф. Международные экономические отношения: Учеб. Пособие. – М.: ИВЦ „Маркетинг”, 2006.
4. Платонова И.Н. Валютный рынок и валютное регулирование. – М., 2011.
5. Сальваторе Д. Международная экономика: Пер. с англ. – М.: Риа «ПК», 2008.

6. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посіб / За ред. В.М. Федосова. – К.: Либідь, 2003.
7. Фомичев В.И. Международная торговля: Учебник. – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: ИНФРА-М. 2001.
8. Хэррис Дж.М. Международные финансы. – М., 2006.
9. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, А. С. Гальчинський та ін. — К.: Либідь, 201

